

Koszalin, dnia 30 marca 2023 r.

**Parafia Rzymskokatolicka
Pw. Podwyższenia Krzyża Świętego
76-129 OSTROWIEC 15**

Dotyczy: zaleceń konserwatorskich dla kościoła filialnego pw. św. Józefa Robotnika w Podgórkach, gm. Malechowo.

Odpowiadając na wniosek Parafii Rzymskokatolickiej pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Ostrowcu, Zachodniopomorski Wojewódzki Konservator Zabytków w Szczecinie Kierownik Delegatury w Koszalinie działając na podstawie art. 27 ustawy z dnia 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 840) przekazuje zaktualizowane zalecenia konserwatorskie dla kościoła filialnego pw. św. Józefa Robotnika w Podgórkach, gm. Malechowo:

1. Kościół filialny pw. św. Józefa Robotnika w Podgórkach został wybudowany w stylu gotyckim w drugiej połowie XV wieku, przypuszczalnie na miejscu wcześniejszej budowli, z fundacji rodziny von Heydebreck, która była lennym właścicielem Podgórek od średniowiecza (1325 r.) aż do połowy XVIII w. Początkowo był budowlą bezwieżową; pod koniec XV w. do korpusu nawowego dobudowano masywną wieżę. Korpus nawowy i wieżę remontowano w latach 1690-1705 oraz w II połowie XIX w. Kościół poświęcono 07.07.1947 r. jako filię Parafii pw. Przemienienia Pańskiego w Żukowie Sławieńskim. Od 29.01.1976 r. należy do Parafii pw. Podwyższenia Krzyża Św. w Ostrowcu Sławieńskim. Kościół orientowany, murowany z cegły z użyciem przełamanych kamieni polnych; ściany wieży murowane z użyciem zendrówki, z zachowanymi otworami maculcowymi oraz kamieniem młyńskim wmurowanym w fasadę. Założony na planie prostokąta, z kwadratową w rzucie, trójkondygnacyjną wieżą od zachodu, zwieńczoną pierwotnie wysokim hełmem z iglicą pokrytą gontami, obecnie obniżonym i pokrytym blachą cynkową. Nawa nakryta dachem trójpołaciowym pokrytym dachówką rzymską. Elewacje podłużne oszkarpowane dwuuskokowymi szkarpami, trójosiowe. Wnętrze salowe nakryte stropem belkowym, z drewnianą emporą w części zachodniej. Kościół usytuowany w malowniczym otoczeniu, powiązany kompozycyjnie i widokowo aleją dębową z założeniem pałacowo-parkowym. Kościół należy do unikalnej w skali Polski grupy gotyckich świątyń wiejskich usytuowanych w pasie przybrzeżnym Bałtyku o szerokości ok. 40

km. Kościół wpisany do rejestru zabytków wraz z otoczeniem i wystrojem wnętrza decyzją nr 537 z dnia 30.12.1965 r.

2. Wizje lokalne przeprowadzone w 2008, 2019 i 2023 r. wykazały, że **kościół znajduje się w złym stanie zachowania** i wymaga pilnego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych poprzedzonych pracami badawczymi i projektowymi. Na murach nawy widoczne są liczne spękania i przemurowania. Ściany są zawilgocone, na co ma wpływ podwyższenie terenu wokół kościoła (poziom posadzki wewnątrz nawy i kruchty jest niższy o ok. 10 cm od poziomu terenu) oraz betonowa opaska przylegająca do ścian zewnętrznych. **W najgorszym stanie znajdują się obecnie mury wieży - poluzowane cegły i fragmenty murów wypadające z górnych kondygnacji elewacji zachodniej i południowej wieży stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla życia i bezpieczeństwa ludzi.**
3. W zakresie prac badawczych i projektowych zaleca się:
  - przeprowadzenie badań geotechnicznych z odkrywkami fundamentów oraz ustaleniem pierwotnego poziomu terenu wokół kościoła; badaniom geotechnicznym powinny towarzyszyć badania archeologiczne, w tym badania ustalające lokalizację dawnej krypty;
  - opracowanie ekspertyzy konstrukcyjnej kościoła;
  - przeprowadzenie badań konserwatorskich murów zewnętrznych i ścian wewnętrznych, stolarki, stropu, posadzek, kartusza, nagrobków, oraz na ich podstawie opracowanie programu prac konserwatorskich przez dyplomowanego konserwatora zabytków;
  - przeprowadzenie badań architektonicznych oraz historycznych i ikonograficznych kościoła przez uprawnioną osobę;
  - przeprowadzenie badań dendrochronologicznych drewnianych konstrukcji;
  - opracowanie projektu budowlanego prac konserwatorskich, restauratorskich i remontowych kościoła i jego otoczenia (w tym muru z kamieni polnych otaczającego teren wokół kościoła), uwzględniającego wyniki ww. badań oraz zalecenia konserwatorskie;
  - opracowanie projektu budowlanego instalacji elektrycznych (w tym instalacji SSW i SSP).
4. Przy opracowywaniu dokumentacji projektowej należy uwzględnić wyniki wymienionych w punkcie 3. badań, oraz następujące zalecenia konserwatorskie:
  - należy przywrócić pierwotny poziom terenu wokół kościoła ustalony na podstawie badań oraz wyprowadzić prawidłowe spadki terenu w kierunku od murów obwodowych na zewnątrz;

- należy usunąć betonowe opaski przy ścianach południowej i północnej nawy;
  - zleca się odtworzenie pierwotnej wielkości i kształtu hełmu wieży;
  - zaleca się odtworzenie pierwotnej formy szklenia okien na podstawie materiałów ikonograficznych;
  - do wszelkich prac naprawczych należy stosować materiały o właściwościach analogicznych do materiałów oryginalnych, ustalonych na podstawie badań.
4. Zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 840)m oraz art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 07.07.1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2351 ze zm.), na prowadzenie prac badawczych oraz konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych, należy uzyskać pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków w formie decyzji administracyjnej. Druki wniosków o wydania pozwolenia można pobrać na stronie www.wkz.szczecin.pl (druki dla Delegatury w Koszalinie). Prowadzenie badań i prac bez wymaganych prawem pozwoleń podlega administracyjnej karze pieniężnej.

Z up. ZACHODNIOPOMORSKIEGO
WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW
Kierownik Delegatury w Koszalinie

mgr Dorota Haczkowska

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a